

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о превозу путника у друмском саобраћају садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије којим је, поред осталог, прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем обављања појединих привредних делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о превозу у друмском саобраћају донет је 1995. године, а 2001, 2005, 2006. и 2011. године измењен и допуњен, с тим што се изменама и допунама није битније променила концепција.

Закон о међународном превозу у друмском саобраћају донет је 1998. године, а 1999, 2000, 2005. и 2010. године измењен и допуњен. Изменама и допунама из 2010. године у целости је уређен међународни превоз ствари који се обавља на основу ЦЕМТ дозвола.

Нацртом закона о превозу путника у друмском саобраћају уређује се домаћи и међународни превоз путника који је до сада био уређен Законом о превозу у друмском саобраћају и Законом о међународном превозу у друмском саобраћају.

Решења садржана у Нацрту закона отклањају поремећаје на саобраћајном тржишту како домаћег тако и међународног превоза путника јер се тим решењима прецизира и поправља положај привредних субјеката који обављају делатност јавног превоза путника у друмском саобраћају на територији Републике Србије.

Решењима датим у Нацрту закона такође се доприноси спречавању појава нелегалног обављања јавног превоза путника у домаћем и међународном превозу, као и заштити интереса корисника превоза.

Нацрт закона решава недостатке и неправилности уочене праћењем стања у области превоза путника и лица у друмском саобраћају на територији Републике Србије, с циљем увођења реда на саобраћајном тржишту превоза и саобраћајном тржишту станичних услуга које се пружају у обављању линијског превоза путника.

Најбројнији недостаци и неправилности уочени су у области обављања ауто-такси превоза па су, у складу са тим, Нацртом закона прецизније прописани услови и начин обављања ауто-такси превоза ради битног смањења и потпуне елиминације утврђених проблема и негативних појава, посебно појаве нелегалног обављања тог превоза.

Нацртом закона прецизирана су и употпуњена инспекцијска овлашћења републичког инспектора за друмски саобраћај како би се остварио ефикаснији инспекцијски надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона.

У казним одредбама Нацрта закона установљени су привредни преступи у повреди одредаба којима се уређује међународни превоз којих није било у важећем закону и промењени су распони прописаних новчаних казни.

Значајан део решења датих у Нацрту закона заснован је на усклађивању са прописима Европске уније којима се уређује превоз путника и лица у друмском саобраћају.

У области превоза путника у друмском саобраћају у Европској унији примењују се Уредба (ЕЗ) број 1071/2009 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године, Уредба (ЕЗ) број 1073/2009 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године, Уредба (ЕЗ) број 361/2014 Европског парламента и Савета од 9. априла 2014. године које су највећој могућој мери имплементиране у Нацрту закона.

Наведене уредбе примењене су у Нацрту закона прописивањем:

- лиценце која се издаје превознику за обављање свих врста јавног превоза путника (међународног и домаћег линијског, међународног и домаћег ванлинијског), осим ауто-такси превоза;
- услова за издавање лиценце (пословни углед, финансијска способност, стручна оспособљеност, возни парк, возача, седиште);
- лиценце лица одговорног за послове управљања превозом;
- овлашћења органа надлежног за издавање лиценце за превоз у вршењу континуиране провере испуњености услова за издату лиценцу за превоз;
- регистра привредних субјеката који врше међународни превоз за сопствене потребе;
- услова и начина обављања посебног линијског превоза;
- докумената који морају да се налазе у аутобусима којима се обавља међународни превоз путника.

Применом наведених уредби остварују се следећи циљеви:

- обављање домаћег и међународног јавног превоза дозвољено је свим привредним субјектима (привредна друштва, друга правна лица и предузетници);
- дозвољено је да аутобуси којима се обавља јавни превоз не морају бити у власништву превозника, јер се прималац лизинга изједначава са власником;
- лиценцирањем су изједначени превозници у домаћем превозу са превозницима у међународном превозу у погледу четири услова које треба да испуне за обављање делатности јавног превоза;
- лиценцирањем лица одговорног за послове управљања превозом обезбеђују се одговарајућа знања потребна за успешно пословођење у привредним субјектима који обављају делатност јавног превоза путника;
- усаглашавање докумената на основу којих се издају дозволе за обављање међународног превоза путника и докумената који се налазе у аутобусима којима се обавља превоз, а на основу којих овлашћено лице врши инспекцијски надзор.

Одложена пуна примена закона, од две године од дана ступања на снагу закона предвиђена у члану 182. Нацрта закона, заснована је на чињеници да привредни субјекти који обављају делатност јавног превоза путника у домаћем и међународном превозу нису спремни, због последица светске економске кризе и прописивања услова за одузимање како лиценце за превоз, тако и дозвола за међународни линијски превоз, за пуну примену закона пре рока који је законом предвиђен.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уводне одредбе

Одредбама чл. 1. и 2. Нацрта закона утврђен је предмет уређивања закона и дефинисана значења појединих израза који се употребљавају у смислу овог закона.

Услови и начин обављања превоза путника у друмском саобраћају

Одредбама чл. 3, 4, 5, 6, 7, 8. и 9. Нацрта закона уређена су питања која су заједничка у обављању јавног превоза и превоза за сопствене потребе, а која се односе на услове и начин коришћења аутобуса и путничких возила којима се обавља превоз путника и лица у друмском саобраћају.

Јавни превоз

Одредбама чл. 10, 11. и 12. Нацрта закона утврђене су врсте јавног превоза у домаћем и међународном превозу.

Одредбама чл. 15, 16, 17. 18. и 19. Нацрта закона прописане су лиценце за све врсте јавног превоза, рок важења лиценце, начин коришћења и чувања лиценце и овлашћење за доношење прописа о изгледу и садржини обрасца лиценце и извода лиценце.

Одредбама чл. 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 и 27. Нацрта закона, прописани су услови за издавање лиценце за јавни превоз и то: пословни углед, финансијска способност, стручна оспособљеност, возни парк, возачи и седиште.

Одредбама чл. 28, 29, 30, 31, 32, 33. и 34. Нацрта закона прописан је поступак издавања лиценце за превоз, услови за одузимање лиценце за превоз, као и овлашћење за доношење прописа о садржини и начину вођења регистра издатих и одузетих лиценци за превоз и извода лиценце.

Одредбама чл. 35, 36. и 37. Нацрта закона прописана су овлашћења органа надлежног за издавање лиценце за превоз у случају престанка испуњавања услова пословног угледа, стручне оспособљености и финансијске способности, врсте превоза за које се не издаје лиценца за превоз, као и размена података о издатим лиценцама за превоз, обавештења о извршеним прекршајима и предузетим административним мерама са надлежним органима других држава, на принципу узајамности.

Пружање станичних услуга

Одредбама чл. 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45. и 46. Нацрта закона дефинисана је делатност пружања станичних услуга, прописана је лиценца за пружаоца станичних услуга, утврђени услови за издавање лиценце, услови за престанак важења лиценце и битне обавезе пружаоца услуга према превозницима и путницима као корисницима станичних услуга.

Одредбама чл. 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55. и 56. Нацрта закона утврђене су обавезе превозника и пружаоца услуга према корисницима услуга, начин пружања станичних услуга, начин издавања возних карата и вођење евиденције полазака и долазака аутобуса коју пружалац услуга води на прописаном обрасцу.

Одредбама члана 54. Нацрта закона прописани су услови које морају да испуњавају аутобуска станица и аутобуско стајалиште као саобраћајни објекти и прописано овлашћење за доношење подзаконског акта којим се прописују ближи саобраћајно-технички услови за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта.

Домаћи превоз

Одредбама чл. 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72. и 73. Нацрта закона уређена су битна питања за обављање домаћег линијског превоза, дата су овлашћења за доношење подзаконских аката и то: организацију и начин обављања јавног превоза путника који се обавља на територији јединице локалне самоуправе, општи услови превоза, одређивање стајалишта која могу да се користе за одређену врсту линијског превоза, уређена су битна питања која се односе на ред вожње у обављању линијског превоза као и утврђена надлежност органа за регистрацију и оверу реда вожње,.

Одредбама чл. 74, 75, 76, 77. и 78. Нацрта закона прописани су услови за брисање реда вожње, односно поласка из реда вожње, прописани су услови за престанак обављања линијског превоза и утврђена документација која се мора налазити у аутобусу за време обављања линијског превоза.

Одредбама чл. 79, 80, 81, 82. и 83. Нацрта закона прописани су услови и начин обављања домаћег ванлинијског превоза путника.

Одредбама чл. 84, 85. и 86. Нацрта закона уређени су услови и начин обављања посебног линијског превоза (превоз ђака, студената и радника).

Одредбама чл. 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93. и 94. Нацрта закона уређени су услови и начин обављања ауто-такси превоза и дата овлашћења општини, граду и граду Београду да пропише ближе и посебне услове за обављање ауто-такси превоза.

Међународни превоз

Одредбама чл. 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124. и 125.

Нацрта закона уређена су битна питања која се односе на обављање међународног линијског превоза, прописани су услови за усаглашавање реда вожње, прописани су услови и поступци за издавање дозвола домаћем и страном превознику за међународни линијски превоз, прописани су услови и поступак продужења рока важења дозвола за линијски превоз, прописани су услови и поступак за издавање дозвола за линијски превоз у транзиту преко територије Републике Србије страном превознику, прописани су услови за одузимање дозволе за линијски превоз и утврђена документација која се мора налазити у аутобусу за време обављања линијског превоза.

Одредбама чл. 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136. и 137. Нацрта закона прописане су врсте међународног ванлинијског превоза и то: повремени превоз (кружна вожња затворених врата, превоз организоване групе путника од полазишта до одредишта и повратак празног аутобуса, превоз организоване групе путника одлазак празним и повратак пуним аутобусом, остали повремени превози) и наизменични превоз. Такође су прописани услови и начин обављања међународног ванлинијског превоза путника и утврђена документација која се мора налазити у аутобусу за време обављања међународног ванлинијског превоза.

Превоз за сопствене потребе

Одредбама чл. 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144. и 145. Нацрта закона уређени су услови и начин обављања превоза за сопствене потребе у домаћем и међународном превозу и прописано овлашћење за доношење прописа о вођењу регистара привредних субјеката који врше међународни превоз за сопствене потребе.

Инспекцијски надзор

Одредбама чл. 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164. и 165. Нацрта закона уређена су права и дужности републичког инспектора за друмски саобраћај, прописана су овлашћења у вршењу инспекцијског надзора над обављањем домаћег превоза, као и овлашћења над обављањем међународног превоза. Такође су прописана овлашћења инспектора која се користе у вршењу инспекцијског надзора и у домаћем и међународном превозу. Надаље је прописано поверавање вршења послова инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона аутономној покрајини и општинској управи, градској управи и управи града Београда. Уређена су питања која се односе на рад инспектора и прописана је надлежност органа за решавање по жалби изјављеној против решења републичког инспектора за друмски саобраћај, као и жалби изјављеној против решења овлашћеног лица општинске, односно градске управе, односно управе град Београда, односно аутономне покрајине.

Казнене одредбе

Одредбама чл. 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172. и 173. Нацрта закона установљени су привредни преступи и прекршаји за повреде одредаба овог закона и прописане су висине казни. Такође су прописане новчане казне у фиксном износу које се наплаћују на основу издатог прекршајног налога на месту извршења прекршаја.

Концепција казnenих одредаба заснива се на малом броју установљених привредних преступа, а установљени прекршаји сегментовани су у шест чланова према тежини повреде одредаба овог закона.

Прелазне и завршне одредбе

Одредбама чл. 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181. и 182. Нацрта закона предвиђено је да ће прописи за спровођење закона бити донети у року од две године, као и да ће се до доношења прописа на основу овлашћења датих у овом закону примењивати прописи донети на основу Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 46/95, 66/01, 61/05, 91/05, 62/06 и 31/11) и Закона о међународном превозу у друмском саобраћају („Службени лист СРЈ“, бр. 60/98, 5/99, 44/99, 74/99 и 4/00 и „Службени гласник РС“, бр. 101/05 и 18/10). Такође је прописано да ће акти донети до дана пуне примене овог закона важити до истека рока на који су издати, односно истеком рока од годину дана од дана примене овог закона. Прописан је рок од годину дана од дана пуне примене овог закона за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике који обављају делатност јавног превоза путника у друмском саобраћају и делатност пружања станичних услуга да своје пословање ускладе са овим законом.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог закона по хитном поступку неопходно је ради усклађивања прописа којима се уређује превоз путника у друмском саобраћају са прописима

Европске уније. Прописи Европске уније са којима се овај закон усклађује су Уредба (ЕЗ) број 1071/2009 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године, Уредба (ЕЗ) број 1073/2009 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године и Уредба (ЕЗ) број 361/2014 Европског парламента и Савета од 9. априла 2014. године.